28 Nisan 2026 SALI **Resmî Gazete** Sayı : 33237

YÖNETMELİK

Tarım ve Orman Bakanlığından:

MEYVE FİDANI VE ÜRETİM MATERYALİ SERTİFİKASYONU İLE PAZARLAMASI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik; meyve türlerine ait fidan ve üretim materyallerinin, ismine doğru, kaliteli ve sağlıklı biçimde üretilmesi ve pazarlanmasını sağlamak amacıyla sertifikasyon sistemi dâhilinde üretim ve pazarlanması ile ilgili usul ve esasları kapsar.

(2) Bilimsel amaçlı araştırma, geliştirme, genetik çeşitliliğin korunmasına yönelik çalışmalarda kullanılan ve üreticinin kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla ürettiği fidan ve üretim materyalleri, bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 6 ncı maddesi ile 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunun 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Araştırma kuruluşu: Bitki çeşitlerinin ıslahı veya bulunması ve geliştirilmesi ile ilgili faaliyet gösteren, nitelikleri ve çalışma usul ve esasları, Bakanlıkça belirlenen kamu kurum ve kuruluşlarını veya özel kuruluşları,

b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

c) Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş: 15/5/2009 tarihli ve 27229 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine göre fidan üretici belgesine ve/veya doku kültürü ile tohumluk üretici belgesine sahip kuruluşları,

ç) Başvuru kuruluşu: Üretimin yapıldığı ildeki Bakanlık il müdürlüğü veya Bakanlık tarafından beyanname kabulü, parsel kontrolleri ve numune alma için yetkilendirilen kuruluşları,

d) Bir nolu damızlık ünitesi: Islahçı materyali ile özel korumalı tül seralarda veya Bakanlıkça belirlenen türler için izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda araştırma kuruluşları tarafından kurulan, sertifikasyona tabi organizmalardan ari ön temel sınıfta üretim materyali elde edilen bitkileri,

e) Bitki Muayene Raporu: Fidanların sertifika şartlarını devam ettirmeleri ve pazarlanabilir olmaları halinde başvuru kuruluşunca düzenlenen belgeyi,

f) Bitki Pasaport Sistemi: 12/1/2011 tarihli ve 27813 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik hükümlerince kurulan bilgi sistemini,

g) Bitki Pasaportu Kayıt Sertifikası: Damızlık tesis edilecek alan veya fidan parselinde/harcında Bakanlıkça belirlenen zararlı organizmalar açısından sakınca olmadığına dair operatör kaydı sonucu düzenlenen belgeyi,

ğ) Bitki sağlığı kontrol kuruluşu: Zirai mücadele araştırma enstitüleri veya Bakanlık tarafından sertifikasyona tabi zararlı organizmaların kontrolü için yetkilendirilen kuruluşları,

h) Çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş: Bakanlıkça belirlenen kamu araştırma kuruluşları veya üniversiteleri,

ı) Damızlık Ünite Raporu: Damızlık ünitelerin kurulumunda ilgili uzmanların katılımı ile başvuru kuruluşu tarafından düzenlenen belgeyi,

i) Fidan: Anaç, çöğür, yoz veya çelik üzerine aşılama veya doğrudan eşeysiz vejetatif yollarla çelik, daldırma, doku kültürü yöntemleri ile üretilen aşılı veya aşısız meyve fidanlarını,

j) Fidanın niteliği: Fidanın tüplü aşısız fidan, tüplü aşılı fidan, açık köklü aşılı fidan veya açık köklü aşısız fidan, doku kültürü yöntemi ile üretilen fidan olması özelliğini,

k) Genel Müdürlük: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünü,

l) Islahçı materyali: Çeşidin ıslahçısı veya hak sahibi tarafından ıslahçı materyali olduğu belirtilen bitkileri veya çoğaltım materyallerini,

m) İki nolu damızlık ünitesi: Bir nolu damızlık ünitelerden elde edilen veya yurt dışından ithal edilen ve ön temel kademede olduğu belgelendirilen üretim materyalleri veya fidanlar ile özel korumalı tül seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından kurulan, sertifikasyona tabi zararlı organizmalardan ari temel sınıfında üretim materyali elde edilen bitkileri,

n) İlgili sertifikasyon kuruluşu: Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğünü, Fidan ve Fide Test Merkezi Müdürlüğünü ve Zeytincilik Üretme İstasyonu Müdürlüğünü,

o) İsmine doğruluk: Meyve fidanı üreten, pazarlayan, depolayan veya sevk eden kişi ve kuruluşlarca etiketinde belirtilen anaç ve/veya çeşit adının garanti edilmesi halini,

ö) Karekod: Datamatrix tipinde iki boyutlu bir barkodu,

p) Klon: Meyve türlerinde, ait olduğu çeşidin sahip olduğu morfolojik, genotipik ve fenotipik özellikleri bakımından farklılık göstermeyen ancak meyve teknolojik özellikleri açısından üstün özellik gösteren ve vejetatif olarak çoğaltılan bireyi,

r) Meyve ve asma çeşit listesi: Meyve ve asma türlerine ait çeşitlerin kayıtlı olduğu listeyi,

s) Ön temel fidan (ÖN): Bir nolu damızlık ünitelerinden elden edilen üst kademe üretim materyalleri ile Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş tarafından üretilen fidanları,

ş) Ön temel materyal: Bir nolu damızlık ünitelerden elde edilen üretim materyalini,

t) Pazarlama: Üretim materyali veya fidanları kullanılmaya hazır olarak stokta bulundurma, satış için teşhir veya teklif etme, diğer kişiye satış veya teslimat işlemlerini,

u) Sertifikalı fidan (SE): Bir, iki veya üç nolu damızlık ünitelerinden elde edilen üretim materyalleri kullanılarak Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş tarafından üretilen fidanları,

ü) Sertifikalı materyal: Bir, iki veya üç nolu damızlık ünitelerden elde edilen üretim materyalini,

v) Sertifikasyon kuruluşu: Bakanlık tarafından bu Yönetmelikte belirtilen sertifikasyon işlemlerini yapmakla yetkilendirilen kuruluşları,

y) Standart fidan/üretim materyali (ST): Üretimi ve ismine doğruluğu Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş tarafından garanti edilen, menşei sertifikası olmayan damızlıklardan üretilen, tohumluk kontrolörü tarafından kontrol edilen ve her türlü kayıt işlemleri başvuru kuruluşu tarafından tutulan fidan/üretim materyallerini,

z) Stool bed: Klon anaçlarının çoğaltılmasında kullanılan bir çeşit daldırma yöntemini,

aa) Temel fidan (TE): Bir veya iki nolu damızlık ünitelerinden elden edilen üretim materyalleri ile Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş tarafından üretilen üst kademe fidanları,

bb) Temel materyal: Bir veya iki nolu damızlık ünitelerinden elde edilen üretim materyalini,

cc) Tohumluk kontrolörü: Tohumluk sertifikasyonuna ilişkin kontrolleri yapan numune alan ve piyasa denetimlerini yaparak bu konularda belge düzenleyen Bakanlık tarafından yetkilendirilen kamu görevlilerini veya özel kişileri,

çç) Üç nolu damızlık ünitesi: Bir veya iki nolu damızlık ünitelerinden elde edilen veya yurt dışından ithal edilen ve en az temel kademeye sahip olduğu belgelendirilen üretim materyalleri veya fidanlarla, Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan ve sertifikasyona tabi zararlı organizmalardan ari üretim materyali elde edilen bitkileri,

dd) Üretici: Bakanlıkça yetkilendirilen, üretim materyali veya fidan konularında üretim, pazarlama, koruma ve/veya işlemden geçirme faaliyetlerini yapan gerçek veya tüzel kişileri,

ee) Üretim materyali: Meyve fidanlarının üretilmesinde kullanılan çelik, aşı gözü, aşı kalemi, klon, doku kültürü ortamındaki bitkicik, sürgün ucu ve meristem gibi vejetatif, tohum, çöğür ve yoz gibi generatif materyali,

ff) Zararlı organizma: Bitkilerde ve bitkisel ürünlerde zarar yapan bütün biyolojik dönemlerdeki tüm hayvanları, bitkiler âlemine bağlı canlı organizmalar ile fungus, bakteri, virüs, nematod, fitoplazma ve diğer patojenleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Üretim, Sertifikasyon ve Pazarlama Esasları

Genel şartlar

MADDE 4- (1) Meyve fidanı ve üretim materyallerinin üretilmesi ve pazarlanması ile ilgili uyulması gereken genel hükümler aşağıdaki şekildedir:

a) Meyve fidanı ve üretim materyallerinin sertifikasyonu Ek-1'de yer alan şemaya uygun olarak gerçekleştirilir. Standart fidan/üretim materyali üretiminde bu şemayı takip etmek zorunlu değildir.

b) Meyve türlerine ait çeşitlerin fidan ve üretim materyalinin sertifikalı veya standart olarak üretilmesinde meyve ve asma çeşit listesine kayıtlı olma şartı aranır.

c) Bakanlık ana hizmet birimleri hariç olmak üzere, sertifikasyon sistemi içerisinde veya standart kademede meyve fidanı ve üretim materyali üretimi yapan üreticilerde, fidan üretici belgesine ve/veya doku kültürü ile tohumluk üretici belgesine sahip olma şartı aranır.

ç) Yurt dışından ithal edilen üretim materyalleri veya fidanlar bir, iki ve üç nolu damızlık ünitelerinin kurulmasında kullanılabilir.

d) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilip belgelendirilen fidan ve üretim materyallerinin, 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

esaslarına göre üretildiğinin belgelenmesi durumunda bu materyaller organik fidan ve üretim materyali olarak pazarlanır.

e) Doku kültüründe ana kaynak olarak ön temel, temel veya sertifikalı materyal kullanıldığında, elde edilen üretim sertifikalı ya da standart, standart materyal kullanıldığında ise elde edilen üretim standart olur. Doku kültürü ile çoğaltılan meyve türlerinin tohum anaçlarında ise ön temel materyalden temel/sertifikalı/standart, temel materyalden sertifikalı/standart üretim yapılabilir. Doku kültürü uygulamasında izlenecek yol ve yöntem Bakanlıkça belirlenir.

f) Bitki pasaportu kaydı; fidan/anaç üretimlerinde beyanname verme dönemi öncesinde, damızlık ünitelerinde ise sadece tesisinden önce kullanılacak parsel için kontrol edilir. Damızlık ünitelerin taşınması halinde parsel güncellemesi, devri halinde bitki pasaportu kayıt sertifikası güncellenmesi yapılır.

g) Damızlık ünitelerde ve tüm fidan parsellerinde yapılan kimyasal uygulamalar üretici tarafından kayıt altına alınır ve istenildiğinde üretici tarafından tohumluk kontrolörüne ibraz edilir.

ğ) Tüplü meyve fidanlarında dezenfekte edilmiş ve nematolojik yönden temiz olduğuna dair resmî belgesi olan veya daha önce kullanılmamış harç kullanılmalıdır.

h) Yabancı dildeki tüm belgelerin yeminli tercüme bürosundan onaylı tercümelerinin üretici tarafından sunulması gereklidir.

ı) Klonlar, çeşit adı ile birlikte üretilip, sertifikalandırılır ve pazarlanır.

i) Aşılı fidanda anaç veya çeşide ait üretim materyali sertifika sınıfında (ön temel/temel veya sertifikalı) farklılık olması halinde, fidanın sınıfı çeşidin sertifika kademesinde olabilir.

Damızlık ünitelerinin kurulması

MADDE 5- (1) Damızlık ünitelerin kurulmasına ilişkin genel hükümler aşağıdaki şekildedir:

a) Damızlık ünitelerde bulunan bitkilerin vasfını belirten bilgilerin bulunduğu etiketlerle plakalandırma işlemi yapılır. Plakalandırma işlemlerinde bir, iki ve üç nolu damızlık ünitelerinde her bir bitkiye, stool bed klon anaç damızlıklarında ise her sıraya bir numara verilir. Plakalandırma, sırasıyla damızlık sınıfı kodu (ÖN, TE, SE, ST), Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü tarafından verilen üretici kodu, meyve ve asma çeşit listesindeki sıra numarasından oluşan çeşit kodu ve parseldeki sırasını belirten ağaç numarası dikkate alınarak yapılır.

b) Damızlık ünitelerin kurulması için yapılan başvurularda, kullanılan meyve fidanı/üretim materyalinin sertifikası ve satın alınmış ise faturasının başvuru dosyasında bulunması gerekir.

c) Damızlık ünitelerin kurulması için yurt dışından ithal edilen ön temel (ÖN) ve temel (TE) meyve fidanı veya üretim materyallerine ait menşei belgelerin, materyalin alındığı ülkenin resmî veya yetkili sertifikasyon kuruluşlarından alınması zorunludur.

ç) Sertifikasyon sisteminde yer alan damızlıklar için sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrolü yapılırken, standart üretim materyali alınacak damızlıklar ve fidan üretim parselleri karantina etmenleri açısından kontrol edilir.

d) Damızlık ünitelerin kurulumunda Damızlık Ünite Raporu düzenlenerek Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna bildirilir.

e) Kurulmuş olan bir ve iki nolu damızlık ünitelerin yer değiştirilmesi ve devir işlemleri ile bitki ilave edilmesi veya çıkarılması durumlarında Genel Müdürlükten yetki alındıktan sonra başvuru kuruluşu tarafından, durum tutanak altına alınarak Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna bildirilir.

f) Başvuru kuruluşu tarafından, damızlık ünitelerde kuruyan veya imha edilen bitkilerin damızlıklardan düşümü yapılır, krokisi ve düzenlenen tutanak, Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna bildirilir.

g) Damızlık ünitelere bitki eklenmesi durumunda başvuru kuruluşu tarafından çeşit tespiti ve plakalandırma işlemi yaptırılır.

(2) Bir nolu damızlık ünitesi kurulmasına ilişkin esaslar aşağıdaki şekildedir:

a) Bir nolu damızlık ünitesi kuracak ve ön temel fidan üretimi yapacak üreticilerin araştırma kuruluşu olmaları gerekir.

b) Bir nolu damızlık ünitesi, ıslahçı materyali ile kurulur.

c) Ülkemizde veya yurt dışında geliştirilmiş ve yurt içinde tescil edilen çeşitler için çeşit sahibi tarafından bir nolu damızlık ünitesi oluşturmak üzere Genel Müdürlükten yetki alınır. Alınan yetki çerçevesinde damızlık ünitelerde; ilgili sertifikasyon kuruluşu, bitki sağlığı kontrol kuruluşu, başvuru kuruluşu ve çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş uzmanlarının katılımıyla damızlık bitkilerin plakalandırma işlemi yapılır. Çeşit sahibinin başka bir kuruluşa bir nolu damızlık ünitesi kurma yetkisi vermesi durumunda çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş uzmanları da plakalandırma işlemlerine katılır. Parsel planı ve krokisi gibi bilgileri içeren Damızlık Ünite Raporu Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna gönderilir.

ç) Bir nolu damızlık ünitesinden ön temel/temel/sertifikalı üretim materyali elde edilir.

d) Bir nolu damızlık ünitelerin yenilenmesi Genel Müdürlüğün onayı ile başvuru kuruluşu gözetiminde yapılır.

(3) İki nolu damızlık ünitesi kurulmasına ilişkin esaslar aşağıdaki şekildedir:

a) İki nolu damızlık ünitesi kuracak üreticilerin Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş olmaları gerekir.

b) İki nolu damızlık ünitesi, yurt dışından ithal edilen veya ülkemizde üretilen ön temel kademede olduğu

belgelendirilen üretim materyali/fidanlarla kurulur.

c) Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından ülkemizde ve yurt dışında geliştirilmiş ve yurt içinde tescil edilen çeşitlerde iki nolu damızlık ünitesi oluşturmak üzere Genel Müdürlükten yetki alınır. Alınan yetki çerçevesinde damızlık ünitelerde; ilgili sertifikasyon kuruluşu, bitki sağlığı kontrol kuruluşu, başvuru kuruluşu uzmanları ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş tarafından damızlık bitkilerin plakalandırma işlemi yapılır. Ancak fidan ve üretim materyali yurt dışından ithal edilmiş ise çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş plakalandırma işlemine katılır. Plakalandırılan damızlık ünitesi için hazırlanan parsel planı ve krokisi gibi bilgileri içeren ünite raporu Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna gönderilir.

ç) İki nolu damızlık ünitesinden temel veya sertifikalı üretim materyali elde edilir.

(4) Üç nolu damızlık ünitesi kurulmasına ilişkin esaslar aşağıdaki şekildedir:

a) Üç nolu damızlık ünitesi kuracak üreticilerin Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş olması gerekir.

b) Üç nolu damızlık ünitesi, yurt dışından ithal edilen veya ülkemizde üretilen ön temel/temel kademede olduğu belgelendirilen fidan ve üretim materyalleri ile kurulur.

c) Üç nolu damızlık ünitesi raporunun düzenlenmesi ve damızlık bitkilerin plakalandırma işlemi başvuru kuruluşu uzmanları ve Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluş tarafından yapılır. Ancak fidan/üretim materyali yurt dışından ithal edilmiş ise plakalandırma işlemine katılacak çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş Bakanlıkça görevlendirilir.

ç) Damızlıkların devri durumunda her iki tarafın imzaladığı devir sözleşmesi ile başvuru kuruluşuna yazılı başvuru yapılır. Sonuç, başvuru kuruluşu tarafından Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna bildirilir.

d) Damızlık ünitelerinin yer değiştirilmesi başvuru kuruluşu kontrolünde yapılır. Taşıma işlemi başvuru kuruluşu teknik elemanları gözetiminde yapılarak plakalandırma ile ilgili tutanak ve krokiler düzenlenir. Yeni parselle ilgili belgeler Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna bildirilir. Damızlığa bitki eklenmesi durumunda çeşit tespiti ve plakalandırma işlemi yapılır.

e) Üç nolu damızlık ünitesinden sertifikalı/standart üretim materyali elde edilir.

Damızlık Ünite Raporunun düzenlenmesi

MADDE 6- (1) Damızlık sahibi gerçek veya tüzel kişiler Damızlık Ünite Raporu ve damızlık ünitesi krokisinin düzenlenmesi için Damızlık Ünite Raporu Başvuru Formunu, ünitede kullanılacak fidan/üretim materyaline ait sertifika ve faturanın aslını ibraz etmek üzere örneği iki nüsha düzenleyerek başvuru kuruluşuna müracaat eder. Kendi üretmiş olduğu fidan veya üretim materyallerini kullanarak damızlık tesis eden üreticilerden fatura talep edilmez. Başvuru kuruluşu tarafından onaylanan dokümanların bir nüshası dosyasında muhafaza edilir. Diğer nüshası üreticiye teslim edilir. İthal edilen fidanlarda ise bir nüshası ilgili çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluşa gönderilir.

(2) Damızlık Ünite Raporu 4 üncü ve 5 inci maddeler kapsamında başvuru kuruluşu tarafından düzenlenir.

(3) Yurt dışından gelen fidanlar/anaçlar için çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş, konu uzmanını damızlık ünite kurulumuna katılmak üzere görevlendirir. Görevlendirilen uzman, çeşit tespitinin en iyi yapılacağı dönemde damızlık ünitesinde gözlemde bulunur. Başvuru kuruluşundan bir tohumluk kontrolörü söz konusu çeşit tespit kontrollerinin en az birine katılır. Başvuru kuruluşu tarafından Damızlık Ünite Raporu ve damızlık krokisi üç nüsha olarak düzenlenir. Raporda, beyan edilen çeşit ile tespit edilen çeşidin aynı olup olmadığı belirtilir. Görevlendirilen uzman, düzenlenen rapor ve krokinin bir nüshasını çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluşa, ikinci nüshasını başvuru kuruluşuna, üçüncü nüshasını ise üreticiye verir. Başvuru kuruluşu, düzenlenen raporu Genel Müdürlüğe ve ilgili sertifikasyon kuruluşuna bildirir.

Beyanname verilmesi

MADDE 7- (1) Meyve fidan ve üretim materyalinin sertifikalandırılabilmesi için başvuru kuruluşuna beyanname verilmesi gerekir. Fidan ve üretim materyali üretim beyannameleri, üretim parsellerinin bulunduğu ilin başvuru kuruluşuna verilir.

(2) Beyannamelerin düzenlenmesi ve kabul edilmesi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilir:

a) Meyve fidan ve üretim materyali üretimleri için Bakanlıkça belirlenen beyanname formu doldurulur.

b) Bir nolu damızlık ünitesinde çeşit ve tohum anacı için her bitkiye, stool bed sistemindeki klon anaçları için birbirine bağlı her bir bütün için, iki ve üç nolu damızlık üniteleri, standart üretim materyali ile bitki pasaportu kayıt sertifikasına esas her bir fidan üretim parseli için ayrı bir beyanname düzenlenir. Bitişik parseller için tek beyanname verilmesi yeterlidir.

c) Beyannamelerde belirtilen çeşit ve anaç isimleri, meyve ve asma çeşit listesinde yayımlandığı şekilde yazılır.

ç) Beyannameler; bir ve iki nolu damızlık üniteleri ile virüsten ari üretimler için 1 Ocak-31 Mart tarihleri arasında, üç nolu damızlık ünitesi, standart üretim materyali ve tüm sertifikasyon kademesindeki fidan üretim parselleri için 1 Ocak-31 Mayıs tarihleri arasında başvuru kuruluşuna verilir.

d) Nematod tahlili için numune alındıktan sonra fidan/anaç üretim alanında, beyannamede belirtilenin dışında herhangi bir bitki ekilemez veya dikilemez.

e) Başvuru sırasında beyannamelere aşağıdaki belgeler eklenir:

1) Ön temel/temel/sertifikalı fidan üretimlerinde kullanılan üretim materyaline ait sertifika ve etiket miktarını gösteren belge/faturanın başvuru kuruluşu onaylı sureti.

2) Temel ve sertifikalı üretim materyali beyannamelerinde yetkili uzman tarafından onaylı Damızlık Ünite Raporu ve parselleri gösteren krokilerin, başvuru kuruluşu onaylı suretleri.

f) Fidan üretim beyannamelerinde belirtilen miktar, kullanılan üretim materyaline ait sertifika ve etikette belirtilen miktardan veya faturada yazılı miktardan fazla olamaz.

g) Sertifikasyon sürecinin herhangi bir aşamasında verilen bilgilerin doğru olmadığının belirlenmesi halinde, başvuru kuruluşu tarafından beyannameler onaylanmış olsalar dahi iptal edilir, bu beyannameler sonucunda düzenlenen kontrol raporuna sertifikalandırma yapılmaz, verilen sertifika ve etiketler iptal edilir.

ğ) Tüm fidan ve anaç üretim beyannamelerinde üreticinin Bitki Pasaportu Kayıt Sertifikası Bitki Pasaport Sistemi üzerinden kontrol edilir.

Parsel kontrolleri

MADDE 8- (1) Parsel kontrolü, Bakanlıkça yetkilendirilen tohumluk kontrolörü tarafından yapılır. Bir ve iki nolu damızlık ünitelerin kontrolleri ile virüsten ari fidan üretim parselleri, üretimin yapıldığı ilin başvuru kuruluşu ve bitki sağlığı kontrol kuruluşunun konu uzmanlarının katılımı ile yapılır.

(2) Üç nolu damızlık ünitesi, standart üretim materyali alınan damızlıklar ile tüm fidan/anaç üretim parsellerinin kontrolleri ise, başvuru kuruluşu veya Bakanlığın yetki verdiği kuruluşların konu uzmanları tarafından yapılır. Bu kontrollere, ihtiyaç duyulması halinde ilgili bitki sağlığı kontrol kuruluşu, çeşit tespitinde yetkilendirilmiş kuruluş veya sertifikasyon kuruluşundan konu uzmanları da davet edilebilir.

(3) Parsel kontrolleri aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) 7 nci madde kapsamında düzenlenen her beyanname için bir Parsel Kontrol Raporu düzenlenir.

b) Bir ve iki nolu damızlık ünitelerde sertifikasyona tabi zararlı organizmalar açısından yapılacak makroskopik analizler ve laboratuvar analizleri bitki sağlığı kontrol kuruluşu tarafından görevlendirilen uzman tarafından yapılır. Üç nolu damızlık ünitesi, standart üretim materyali alınan damızlık, ön temel/temel/sertifikalı/standart fidan üretim parsellerinde ise gerekli izolasyon mesafesine uyulmak şartıyla tohumluk kontrolörü tarafından tüm parselde makroskobik kontrol yapılır. Ancak başvuru kuruluşu tohumluk kontrolörü tarafından gerekli görüldüğü hallerde fidanlardan/ağaçlardan örnek alarak bitki sağlığı kontrol kuruluşuna inceleme ve/veya analiz için alınan numuneleri gönderebilir. Sertifikasyon sistemi dahilindeki damızlık ve fidanlarda sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrolleri yapılırken standart üretim materyali alınacak damızlık ve standart fidanlar karantinaya tabi zararlı organizmalar açısından kontrol edilir.

c) İsmine doğruluk kontrolü amacıyla parsellerde bulunan bitkiler botanik bakımdan ait olduğu çeşidin özelliğini taşımalıdır. Kontrol işlemini gerçekleştirenler, parsele dikilen bitkilerin menşei ile ilgili diğer kayıtları ve Damızlık Ünite Raporu ve arazi krokisini üreticiden istemeye ve incelemeye yetkilidir.

ç) Fidan üretim parsellerinde, sertifikasyona tabi zararlı organizmadan ari bulunsa dahi, yapılan ikinci veya gerektiğinde tekrarlanan kontrol sonucuna göre, standartlara uymayan fidan ve üretim materyalleri miktarı, beyannamede belirtilen fidan ve üretim materyali miktarından düşürülür. Kalan miktar, Parsel Kontrol Raporunda "sertifikalı olabilir" şeklinde belirtilir.

d) Bitki sağlığı ve ismine doğruluk kontrolleri amacıyla yapılan parsel kontrolleri, beyanname başvurusunun yapıldığı aynı takvim yılı içinde damızlıklar ve tüplü üretimler hariç en geç ekim ayı sonunda tamamlanır.

e) Parsel kontrolü, damızlıklarda ve tüplü üretimlerde yılın her döneminde, açık köklü üretimlerde ise yaz ve sonbahar döneminde yapılır.

Parsel Kontrol Raporunun düzenlenmesi

MADDE 9- (1) Parsel Kontrol Raporu aşağıdaki esaslara göre tohumluk kontrolörü tarafından düzenlenir:

a) 8 inci madde kapsamında gerçekleştirilecek parsel kontrolünün tamamlanmasından sonra tohumluk kontrolörü, beyanname bilgileri ve parsel kontrol standartlarını göz önünde bulundurarak Parsel Kontrol Raporunu üç nüsha halinde düzenler.

b) Raporlarda silinti veya kazıntı yapılamaz. Değişiklik zorunlu ise yanlışlığın üzeri çizilerek doğrusu yazıldıktan sonra tohumluk kontrolörü tarafından paraflanır.

c) Parsel Kontrol Raporunun iki nüshası üreticiye verilir, bir nüshası ise başvuru kuruluşunda muhafaza edilir.

Meyve fidanı ve üretim materyallerinde asgari standartlar

MADDE 10- (1) Meyve fidanında olması gereken asgari standartlar aşağıdaki şekildedir:

a) Fidanda aşırı güneş yanıklığı, donma ve kuruma belirtileri, aşı yerinde tırnak kalıntısı ve aşırı şişkinlikler, açık köklü fidanda sürmüş gözler olmamalıdır.

b) Ana kök, yan kökler ve saçak kökler; yeterince gelişmiş, sağlıklı ve canlı, aşı yeri iyi kaynamış ve toprak seviyesinden türe bağlı olarak uygun yükseklikte aşılanmış olmalıdır.

c) Her türden fidanlar, türüne özgü bir şekilde gelişmiş olmalı, yaprak ve dal oluşumu, kabuk yapısı, rengi ve

kök yapısı ile ilgili olarak çeşidin botanik bakımından özelliklerini taşımalıdır. Fidanın kök, gövde ve sürgününde bir zararlanma olmamalıdır.

ç) Zeytin fidanı hariç aşılı yumuşak ve sert çekirdekli meyve fidanlarında fidanın çapı aşı yerinin 5 cm yukarısından, fidan boyu kök boğazından itibaren en üstteki dalın ucuna kadar olan yükseklik olarak ölçülür. Sertifikalandırma için aşılı fidanlarda çap, en az 1cm, boy ise en az 50 cm olmalıdır. Zeytin, antep fıstığı ve aşısız fidanlarda çap en az 0,5 cm, boy ise yeterince gelişmiş olmalıdır.

d) Antep fıstığı hariç tüplü meyve fidanlarında fidanın yeterince köklenmiş ve aşılı ise aşı sürgününün sağlıklı en az 20 cm olması zorunludur.

(2) Üretim materyalinde olması gereken asgari standartlar aşağıdaki şekildedir:

a) Aşı kalemi veya çelik kurumamış, sertifikasyona tabi zararlı organizma içermiyor olmalıdır.

b) Çap olarak türlere göre uygun çap ve/veya uzunlukta olmalıdır.

c) Tohum anaçları için, tohum meyve etinden tamamen arındırılmış olmalı, kendi çeşidinin özelliğini büyüklük, şekil ve yapı olarak taşımalıdır.

Meyve fidanı ve üretim materyallerinde bitki sağlığı standartları

MADDE 11- (1) Damızlıklardaki tüm bitkiler ve fidanlar, karantina etmenlerinden ari olmak zorundadır.

(2) Sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrolleri, başvuru kuruluşu veya bitki sağlığı kontrol kuruluşu uzmanları tarafından yapılır.

(3) Sertifikasyon aşamalarında uygulanacak sertifikasyona tabi zararlı organizma listesi, izolasyon mesafeleri ve sertifikasyona tabi zararlı organizma kontrollerinde izlenecek yol ve yöntem, Bakanlıkça belirlenir.

Etiketleme ve sertifikalandırma

MADDE 12- (1) Üretici, fidan/üretim materyali için en son düzenlenen Parsel Kontrol Raporunun asıl nüshası ve Etiket ve Sertifika Talep Formu ile sertifikasyon kuruluşundan sertifika ve etiketi temin eder. Formda belirtilen fidan/üretim materyali miktarı, Parsel Kontrol Raporunda belirtilen miktarın üzerinde olamaz.

(2) Doku kültürü üretimleri hariç, açık köklü fidan için sertifikasyon kuruluşundan yapılacak etiket ve sertifika talebi üretici tarafından en geç beyanname yılı içinde 31 Aralık tarihi itibarıyla tamamlanır. Tüplü fidan/üretim materyalinde ve açık köklü üretim materyali ile aşı kalemi, aşı gözü gibi materyal için sertifikasyon kuruluşundan yapılacak sertifika ve etiket talebi, en geç beyanname yılını takip eden yılın nisan ayı sonunda tamamlanır. Talebe ilişkin başvuruda, ilgili sertifikasyon kuruluşuna giriş kayıt tarihi esas alınır. Sertifika ve etiket talebi en fazla iki kısım halinde yapılabilir. Yapılacak ikinci talepte talep formu ekinde birinci talepleri ile alınmış sertifikaların fotokopileri de bulunmalıdır.

(3) Parsel Kontrol Raporunda laboratuvar analizinin gerekli olduğunun belirtilmesi halinde, analiz sonucuna göre sertifika ve etiket düzenlenir.

(4) Fidan ve üretim materyalleri etiketlerinde; ön temel üretimlerde “beyaz üzeri mor kuşaklı”, temel üretimlerde “beyaz”, sertifikalı üretimlerde “mavi” ve standart üretimlerde “sarı” renk kullanılır. Etiketlerde sertifika bilgilerini içeren karekod bulunur. Etiket ve etiketleme ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlıkça belirlenir.

(5) Fidanlar ve üretim materyalleri için düzenlenen sertifika ve etiketler, beyanname yılını takip eden yılın sonuna kadar geçerlidir. Bu tarihten sonra sertifika ve etiketler, başvuru kuruluşu tarafından hazırlanan Bitki Muayene Raporuna istinaden geçerli olur. Üretici veya bayi 1 Ocak-31 Mayıs tarihleri arasında Bitki Muayene Raporu için başvuru kuruluşuna müracaat eder. Düzenlenen Bitki Muayene Raporu, alındığı yılın sonuna kadar geçerli olup, gerektiğinde tekrar alınabilir. Başvuru kuruluşu uzmanları, makroskobik olarak fidan/üretim materyallerinde sertifikasyona veya karantinaya tabi herhangi bir zararlı organizma bulaşıklığının olmamasını ve 10 uncu maddede belirtilen standartlara uygun olmasını gözetir.

(6) Alıcılar satın aldıkları meyve üretim materyalleri ve fidanlara ait sertifika ve etiketleri, gerektiğinde yetkililere göstermek amacıyla bir yıl süre ile muhafaza etmek ile sorumludur.

Pazarlama

MADDE 13- (1) Sertifikasyon sistemi dahilinde üretilen fidanlar ve üretim materyalleri, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş fidan üreticileri ve/veya yetkilendirilen tohumluk bayileri tarafından pazarlanır.

(2) Fidan ve üretim materyalinin, üreticisi veya tohumluk bayi dışındaki kişilerce pazarlanmasına ve etiketsiz fidan/üretim materyali satışına izin verilmez.

(3) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilip belgelendirilen fidan ve üretim materyallerinin organik fidan/üretim materyali olarak pazarlanabilmesi için Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre belgelendirilmesi gerekir.

Denetleme

MADDE 14- (1) Meyve fidan ve üretim materyallerinin sertifikasyon sistemi içerisinde üretilmelerine ilişkin parsel kontrolleri, Bakanlıkça aşağıdaki esaslar dahilinde denetlenir:

a) Denetimler, Genel Müdürlükçe görevlendirilen komisyon tarafından gerçekleştirilir. Komisyon Genel Müdürlük, başvuru kuruluşu, ilgili sertifikasyon kuruluşu ve gerek görülmesi halinde bitki sağlığı kontrol

kuruluşundan birer personelin katılımı ile oluşturulur.

b) Denetlemede parsel kontrolü yapılır ve sonucunda Parsel Kontrol Denetleme Raporu düzenlenir.

c) Sertifikasyon işlemlerinde Parsel Kontrol Raporu esas alınır. Ancak, denetim elemanları tarafından Parsel Kontrol Denetleme Raporu ile başvuru kuruluşunca düzenlenen Parsel Kontrol Raporu arasında farklılık olması halinde, Parsel Kontrol Denetleme Raporunun bir nüshası başvuru kuruluşuna, bir nüshası üreticiye verilir ve sertifikasyon işlemlerinde bu rapor esas alınır.

ç) Denetim komisyonuna ilişkin sekretarya iş ve işlemleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

(2) Denetlenecek üretim alanları Genel Müdürlük tarafından yıllık olarak belirlenir.

İtiraz

MADDE 15- (1) Üreticiler, başvuru kuruluşu tarafından düzenlenen kontrol raporlarına dair itirazlarını raporun düzenlenme tarihinden itibaren on beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe yapar.

(2) Genel Müdürlük söz konusu itirazı değerlendirerek, itirazın uzmanlar tarafından yerinde incelenmesi amacıyla başvuru kuruluşu ve ilgili kuruluş/kuruluşları görevlendirir. Yapılan görevlendirme itiraz sahibine bildirilir. İtiraz sahibi, görevlendirilen kuruluşların döner sermaye hesabına kontrol ücretini yatırır. Uzmanlar tarafından düzenlenen İtiraz Kontrol Raporu ve gerekli görülmesi halinde yapılan laboratuvar analizlerine ilişkin sonuçlar, en geç bir ay içinde başvuru kuruluşu tarafından Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlük sonuçları değerlendirerek itiraza ilişkin kararını üreticiye, sertifikasyon kuruluşuna ve başvuru kuruluşuna gönderir. İtiraz Kontrol Raporu sertifikasyona esas nihai rapordur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Yaptırımlar

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 5553 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uygulanır.

Ücretler

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki sertifikasyon ve kontrol hizmetleri 5553 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi kapsamında ücrete tabidir. Bu ücretler, Bakanlık tarafından her yıl Ocak ayında belirlenir. Ücretler, 12/2/2026 tarihli ve 33166 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarım ve Orman Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği hükümlerine göre, hizmeti veren kuruluşun döner sermaye işletmesi hesabına peşin olarak yatırılır.

Başvuru alma

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak başvurular, ıslak veya elektronik imza ile imzalanarak doldurulan bilgi, belge ve formlardan oluşan eklerle, fiziki olarak veya elektronik ortamda yapılır.

(2) Bakanlık tarafından elektronik sistem üzerinden alınan başvuru belgeleri asılları ile eşdeğer kabul edilir. Başvuru sonrasında tespit edilen eksiklikler ile elektronik ortamdan temin edilemeyen bilgi ve belgeler, yurt dışı kuruluşlardan alınması gereken asıl belgeler ile gerekli görülmesi halinde başvuru belgelerinin asılları veya yetkili otoritelerce onaylanmış suretlerinin ıslak imzalı nüshaları başvuruda bulunan kuruluştan veya başvuru sahibinden istenir.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak bildirimler ve davet yazıları, varsa alıcının elektronik belge yönetim sistemi veya kayıtlı elektronik posta adresi üzerinden, elektronik olarak, yoksa fiziki belge olarak gönderilir.

Düzenleme yetkisi

MADDE 19- (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulamasını sağlamak üzere düzenleme yapmaya yetkilidir.

Form ve belgeler

MADDE 20- (1) Bu Yönetmelikte adı geçen belge ve formlar, Genel Müdürlük resmî internet sayfasında yayımlanır.

(2) Sertifikasyona esas güncel meyve ve asma çeşit listesi Bakanlık resmî internet sayfasında yayımlanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 21- (1) 3/7/2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Meyve Fidanı ve Üretim Materyali Sertifikasyonu ile Pazarlaması Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş süreci

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bilgi sistemlerinin oluşturulması süreci tamamlanana kadar, başvurular fiziki olarak gerçekleştirilir.

(2) Etikette yer alacak karekod ile ilgili düzenlemeler, bu Yönetmeliğin yayımından itibaren iki yıl içerisinde tamamlanır.

Yürürlük

MADDE 22- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

Eki için tıklayınız